

Notatka z zajęć 16 kwietnia 2012 r.

Herkules w muzyce popularnej

Notatkę sporządziły Sylwia Chmielewska, Maria Kruhlak i Julia Opawska.

Utwory poświęcone postaci Herkulesa wyszukali: Adam Ciołek, Angelika Lipowska, Julia Opawska i Agata Więclawska.

We współczesnej muzyce Herkules obecny jest w dwóch skrajnie różnych nurtach (pytanie do dyskusji: dlaczego?) – w piosence dziecięcej oraz w utworach należących do różnego typu muzyki metalowej.

From Zero to Hero – piosenka z amerykańskiego filmu animowanego „Herkules” (1997) ze studia Walta Disneya (na temat filmu vide notatka z kolejnych zajęć, 23 kwietnia 2012 r.).

o Ciekawostka: w polskiej wersji językowej wtrącone są zwroty łacińskie:

- *Fach od kołyski wyćwiczył swój,
A dziś contra plures wyrusza w bój,
Nie jest mu obcy żaden znój.*

Nawiązanie do zwrotu *Nec Hercules contra plures*.

- *Dawno już kości iacta est!
Lotem od zera do bohatera,
Kto nie umiera żywy jest!*

Makaroniczna aluzja do słynnego powiedzenia Cezara.

Piosenka Heraklesa Józefa Solińskiego

Fragment tekstu piosenki:

(źródło: http://www.tekstowo.pl/piosenka,jozef_soli_ski,piosenka_heraklesa.html)

1. Muza grała na aulosie,
pieśń pochwalną o herosie,

który wszystkie swoje winy,
zmazał przez odważny czyn.
Ref.
Dumna Hellada i Olimp cały,
O Heraklesie opowiadały <--- 2x

Pytania do dyskusji: jak odbiera takie teksty dziecięca publiczność? Które zwroty/słowa mogą być niezrozumiałe? Jaka jest rola rodzica/nauczyciela w trakcie wspólnego słuchania muzyki? Czy utwory dla dzieci należy upraszczać, czy wprost przeciwnie – dbać o wysoki poziom i wymagać od odbiorców wysiłku i poszerzania wiedzy? Jakie ryzyko kryje się w każdym z tych wyborów?

Across Heracles Towards zespołu Noctem

Noctem to hiszpański zespół założony w kwietniu 2001 r. w Walencji. Zajmuje się *black*, *death* i *thrash metalem*. Zespół określa się jako ekstremalny zespół metalowy i doskonała maszyna wojenna wymierzona w zgniliznę i mierne wartości społeczne, które toczą cywilizację. Opiera się na na ideach brutalnej egzaltacji, mizantropii i zwrócony jest przeciw absurdalności religii. W skład zespołu wchodzi:

Beleth – wokal

Exo – główna gitara

Helion – gitara rytmiczna

Ul – gitara basowa

Darko – perkusja

Noctem wydało do tej pory pięć albumów:

Unholy Blood (demo) – 2002

Live 2004 (album na żywo) – 2004

God Among Slaves (demo) – 2007

Divinity (pełna długość) – 2009

Oblivion (pełna długość) – 2011

Koncertowali między innymi w Hiszpanii, we Włoszech, Francji, Wielkiej Brytanii, Austrii, Niemczech, Belgii, Czechach, a także w Polsce (2010).

Utwór *Across Heracles Towards* jest drugim singlem z krążka *Divinity* nagrany w styczniu 2009 r. w Wiedniu przy współpracy Christosa Antoniou i Leala. *Divinity* zostało wydane w Europie w kwietniu przez Noisehead Records, a w maju w USA przez Relapse Records. Do utworu *Across Heracles Towards* został wyprodukowany teledysk, który ze względu na swoją brutalność, został oceniony. Reżyserem był Miguel Angel Font Bisier.

Tytuł *Across Heracles Towards* nawiązuje do kolumn Heraklesa, które widnieją w herbie Hiszpanii wraz z łacińskimi słowami *plus* i *ultra*. Jest to odwołanie do łacińskiego powiedzenia *non terrae plus ultra* (*nie ma dalej ziemi*), które odnosiło się do końca kontynentu i *ergo* końca świata – w starożytności znano doskonale Morze Śródziemne, lecz świat rozciągający się za słupami Heraklesa był obcy, a Herkules ustawił słupy, by ludzie tej granicy nie przekraczali. Powiedzenie *Plus ultra* (hiszp. *más allá*) funkcjonuje jako motto Hiszpanii. Było to prywatne motto Karola V, mające wyrażać dynamizm jego kosmopolitycznego imperium i gotowość do przekraczania granic (Nowy Świat).

W bardzo poetyckim tekście piosenki *Across Heracles Towards* Noctem odwołuje się do drogi człowieka opuszczającego świat znany – ziemski i zagłębiającego się w świat duchowy. Bardziej konkretnie chodzi autorom tekstu o doświadczenie poza-cieleśne, którego doznaje się poprzez samobójstwo i o ostatnie myśli tego, kto odchodzi.

Powyzsze informacje pochodzą z oficjalnej strony zespołu <http://www.noctemofficial.com/home.html>; *Encyclopaedia Metallum*: <http://www.metal-archives.com/bands/Noctem/102839>; Wikipedii w języku hiszpańskim oraz mojej korespondencji z wokalistą zespołu, który wyjaśnił znaczenie tekstu i intencję twórców [J.O.].

The House of Atreus zespołu Virgin Steele:

Fragment tekstu:

[AGAMEMNON:]

I return to the Land of my birth and I Thank the Gods Belief

*With Golden Songs and Sacred Vows
Through Eons Forge the Millennium,
how the Spear Faction Blazed
I released the Titan's Pain at last
BY THE FLAMES OF THE BLACK STAR!
On this Mountain peak where we live,
I resume my Rule decreed
By Zeus and Father handed down
The Victory now here is mine,
Judgements price for shameless theft
Exacted and Immortalized...
BY THE FLAMES OF THE BLACK STAR
BY THE STRENGTH OF HERAKLES ARMS*

Virgin Steele to zespół muzyczny ze Stanów Zjednoczonych grający heavy metal, z elementami symfonicznymi i progresywnymi. Zespół został założony w 1981 roku przez Jacka Starra. Sami członkowie określają swoją twórczość jako „barbaric romanticism”:

„Ludzie często mnie pytają, co oznacza nazwa VIRGIN STEELE? To znaczy: świeże podejście, nowa dzierzawa życia; czysty metal, ochrzczony w płomieniu życia; pełen łaknienia i potęgi, bogaty w godność i majestat, ze świadomością oraz szacunkiem dla tradycji, ale z desperacją potrzebuje rzeźbić poza nowe granice ekspresji. Brać muzykę tak daleko, jak to tylko możliwe, przekroczyć granice. Nie istnieją żadne bariery! (...) Z naszą muzyką chcemy przywołać duchową naturę uwięzioną we wszystkich mężczyznach i kobietach. Nasze myśli nawiązują do starego Panteonu Bogów i Bogiń, jak Dionizos, Bóg winorośli oraz Demeter, Bogini ziarna, Matka Ziemi i duch urodzaju. Naszym wierzeniem jest, że wszystkie religie/ mity mówią w gruncie rzeczy o tych samych wydarzeniach. Mogą różnić się dialektem, składnią lub wyrażeniem, jednak fundamentalne wierzenia są takie same. Zależnie od języka, istnieją różne słowa lub dialekty, ale my wszyscy wyrażamy te same idee i wiadomości” (<http://virgin-steele.rockmetal.art.pl/pl/biografia.html>).

Zespół tworzy już od ponad trzydziestu lat. Często w swej twórczości sięga do tematyki antycznej, mitologicznej, a także do mitów biblijnych czy też wierzeń bliskowschodnich. W latach 1999-2000 zespół nagrał dwie płyty pod tytułem „The House of Atreus: Act I” i „The House of Atreus: Act II”, które zostały stworzone specjalnie do wystawiania na scenie jako „opery heavymetalowe”.

„The House of Atreus” jest „operą” wzorowaną na „Orestei” Ajschylosa. Teksty piosenek są patetyczne, pisane w specyficznej „oldskulowej” poetyce metalowej. Opera była wystawiana na różnych scenach Europy w latach 1999-2001 pod tytułem „Klytaimnestra – The House of Atreus”. W każdej z piosenek na albumie występują postacie z „Orestei” – każda z nich wypowiada (śpiewa) kwestie luźno związane z tekstem trylogii (bardziej z samą akcją, stanem psychicznym bohaterów itp.). Koncert tego typu różni się od typowego koncertu metalowego – jest on teatralizowany (występują aktorzy).

Na płycie „The House of Atreus: Act I” znajdujemy piosenkę, w której występuje postać Heraklesa (zacytowany wyżej tekst pobrano z oficjalnej strony zespołu: <http://www.virgin-steele.com>). Agamemnon w swojej kwestii, pewny siebie, wręcz zarozumiały („the victory is now mine”) powołuje się na potęgę ramion Heraklesa (zwróćmy uwagę na oryginalną starogrecką pisownię, nie *Hercules*, ale *Herakles* przez „kappa” etc.). Herakles jest tu przedstawiony jako symbol siły, potęgi. Agamemnon powołuje się na moc Heraklesa, by podkreślić swoją własną siłę, przewagę, władzę. [S.Ch.]

Brave Hercules – zespołu power metalowego **ArkStorm** z Japonii

Fragment tekstu:

(źródło: http://www.metalkingdom.net/lyrics_song/47770_ark_storm_brave_hercules)

*Born to be brave, offspring of God
His fame remains to spread the legend of glory
Blessed by the one, burdens of twelve
People recall his name Hercules the hero
He will fight the pain
Leaving times behind
Never run to hide
His choice was his own fate
Power he trades, love he will keep
Pride in his soul, reminding us all of his glory
Wise man went his way
Facing all the odds
Taking demon's heads
He got'em turn to dust
Just to save his friends
Put his life for grabs
Never run to hide
He set his way to walk alone [...]*

- o Herkules ukazany jako ideał bohatera: chroni przyjaciół, nigdy nie ucieka z pola bitwy, zabija demony;
- o stanowi wzór do naśladowania dla ludzi mądrych (polemika ze stereotypem Herkulesa jako tępego osiłka);
- o postać heroiczna, poświęcająca się dla innych.

Tomb of Hercules zespołu Krom ze Stanów Zjednoczonych

Tekst:

(źródło:

http://www.soundclick.com/bands/_music_lyrics.cfm?bandid=1130015&songID=10006775&keepThis=true&TB_iframe=true&height=530&width=530)

*olympian god with the strength of a hundred men, the stuff of legend
twelve year quest for the king of euresteus, he circled the globe*

*nemean lion, throat crushed in his bare hands
lernean hydra, nine decapitated heads*

*captured hynds of cyrranean, evade the wrath of artemis
snare the deadly mountain boar, the horrid beast brought to the king
change the course of rivers flow, the currents wash the stables clean
slay the stymphalian birds, with claws and beaks as sharp as spears*

*these labors twelve, these trials of hercules
this gods will of stonethese tales passed down thru the history of man
titans of yesteryear*

*cretan bull, wrestle the mad beast down
horses of diomedes, feeders of human flesh
steal the belt of the amazon, and the herds of geryon
the golden apples of ladon, dragon with a hundred heads
defeat the savage cerberus, three headed dog of the underworld
the death of this noble god, came at the hands of the woman he loved*

- o tekst poetycki, napisany językiem o walorach literackich;
- o wyszczególnienie XII prac Herkulesa;
- o *the death of this noble god* – co to znaczy? jak można zinterpretować zakończenie i tytuł utworu?